

צעד נוסף להנצחת הכיבוש: ההכרזה על ארגוני חברה אזרחית כארגוני טרור

נובמבר 2021

נייר עמדה

היחידה למדיניות- מדה אל-כרמל

מדה אל-כרמל

ביום 22.10.2021 חתם שר הביטחון בני גנץ על צו המכריז על שישה ארגוני חברה אזרחית בגדה המערבית ארגוני טרור.¹ מדובר בשישה ארגוני זכויות אדם: (א) "א-דמיר", המספק סיוע משפטי לאסירים, אוסף נתונים על מאסרים ומעצרים מינהליים ופועל להפסקת עינויים; (ב) "אל-חק", המתעד הפרת זכויות של פלסטינים בשטחים; (ג) סניף פלסטין של "האגודה הבינלאומית לזכויות הילד", שעוקב אחר הרג ילדים ומצבם של ילדים העצורים בישראל ומתעד אותם; (ד) "איגוד ועדי החקלאים", המסייע לחקלאים פלסטינים בעיקר בשטחי C; (ה) ארגון "ועדי הנשים", הפועל לקידום מעמד הנשים הפלסטיניות ושוויון מגדרי; (ו) מכון המחקר "ביסאן" הפועל בתחום השינוי החברתי והדמוקרטיה.

נייר עמדה זה עוסק בהחלטת שר הביטחון כחלק ממכלול הצעדים שנוקטת הממשלה, על כל רכיביה, כלפי העם הפלסטיני בגדה המערבית, לחיזוק הכיבוש והשליטה בשטחים ובאנשים.

העמקת ההתנחלויות והרחבתן: קביעת עובדות בשטח

בניגוד להצהרות הממשלה הנוכחית שתשמור על "סטטוס קוו" בתחום המדיני ובכל הקשור לסוגיית הכיבוש, בחינת המדיניות של ממשלת בנט – לפיד מראה כי הממשלה פועלת בשיטתיות להרחבת ההתנחלויות ולהעמקת האחיזה הישראלית בשטחי הגדה המערבית ובירושלים. מדיניות זו תואמת את תפיסת הימין הקיצוני, והיא פוגעת הן ברכוש – הפקעת קרקעות ועקירת פלסטינים מאדמותיהם ומבתיהם – והן ובנפש. לקט פרסומי שלום עכשו לגבי התפתחות ההתנחלויות מבהיר זאת. להלן ציוני הדרך העיקריים לביסוס ההתנחלויות.²

ציוני דרך בהרחבת ההתנחלויות מאז כינון "ממשלת השינוי"

18.10.2021: דיון בהתנגדויות לתוכנית E-1, שעלולה למנוע אפשרות לרצף טריטוריאלי בין דרום הגדה המערבית לצפונה. התוכנית הופקדה אומנם על ידי הממשלה הקודמת, אך כאמור הדיון בהתנגדויות, שהוא צעד חיוני בקידום התוכנית, נקבע על ידי הממשלה הנוכחית והתקיים במועד שצוין.

20.10.2021: במועד זה החלו עבודות הבנייה של 31 יחידות דיור חדשות בלב חברון. אומנם אישור התוכנית ותקצובה נקבעו על ידי הממשלה הקודמת, אך ביצועה החל על ידי הממשלה

¹ שיזף, הגר; ליס, יהונתן; וסמואס, בן. (2021, 22 באוקטובר). גנץ הכריז על 6 ארגוני חברה אזרחית בגדה ארגוני טרור; ארה"ב דורשת הבהרות. [הארץ](#).
² שלום עכשיו. (2021, 28 באוקטובר). ממשלת שינוי לרעה: מדיניות "ממשלת השינוי" בהתנחלויות מאז הקמתה ב-21/6/13 עד 21/10/28. [שלום עכשיו](#).

הנוכחית. יש לציין שמאז שנות השמונים של המאה העשרים לא נבנו התנחלויות חדשות בלב העיר הפלסטינית (למעט מבנה אחד בתל רומיידה ב-2002).

24.10.2021: משרד הבינוי והשיכון פרסם מכרזים לבניית 1,355 יחידות דיור בהתנחלויות (מתוכם 83 בגבעת המטוס במזרח ירושלים). 731 מיחידות הדיור ייבנו בהתנחלות אריאל, ויעדן בפועל הוא הקמת התנחלות חדשה סמוכה לה.³

24.10.2021: גבעת המטוס – המכרז לגבעת המטוס התפרסם ונסגר לפני הקמת הממשלה, אך הממשלה לא עושה צעדים לעצור את הבניה או לעכב אותה. באוקטובר אושרו בוועדה המקומית בירושלים ההפקעות הנדרשות למימוש התוכנית. ב-21/10/24 פורסם מכרז ל-83 יח"ד בגבעת המטוס.

27.10.2021: מועצת התכנון של המינהל האזרחי אישרה בניית 3,144 יחידות דיור בהתנחלויות שמתוכן 2,860 יחידות דיור חדשות.

6.12.2021: דיון בוועדה המחוזית לתכנון ובנייה ירושלים בהפקדת התוכנית להקמת התנחלות חדשה בעטרות – תוכנית לבניית 9,000 יחידות דיור בלב רצף אורבני פלסטיני בין רמאללה–כפר עקב–קלנדיה–א-רם, בשטח שדה התעופה הישן בעטרות–קלנדיה. התוכנית הוכנה על ידי משרד הבינוי והשיכון בשנים האחרונות, אך טרם הובאה לאישור. המשמעות היא שהתוכנית שהייתה עד כה "על הנייר בלבד", תקבל ביוזמת הממשלה הנוכחית תוקף משפטי ותתחיל את הליך האישור.

הקמת מאחזים חדשים

אביתר: המאחז הוקם בראשית דרכה של הממשלה, ובמקום לפנותו הסכימה הממשלה להשאיר את המבנים בשטח ולהציב חיילים שישמרו עליהם, אגב הבטחה להכשיר את המאחז אם יתברר שהדבר אפשרי מן הבחינה המשפטית.

חוות מבואות יריחו: מאחז חקלאי שהוקם באוגוסט 2021 ליד מבואות יריחו מצפון ליריחו.

חוות קרני ראם: אחרי שניסו להקים חווה באזור ח'רבת שחאדה (באדמות דיר איסתיא), באוגוסט 2021 הוקמה חווה חקלאית חדשה סמוך למאחז חוות יאיר, על אדמות דיר איסתיא.

³ שלום עכשיו. (16, 2021, בנובמבר). בלי דיון ציבורי ובלי החלטת ממשלה משרד השיכון מקים התנחלות חדשה ממערב לאריאל. [שלום עכשיו](#).
שיזף, הגר. (16, 2021, בספטמבר). "זו התנחלות חדשה לגמרי", שכונה חדשה באריאל מאיימת לסגור על סלפית. [הארץ](#).

רמת מגרון : בראשית השנה הוקמה חווה קטנה בגבעה שעליה היה בעבר המאחז מגרון. ביום 7.10.2021 הוכשרה הקרקע לשדרוג החווה במטרה שיקום בה אזור מרעה גדול, בדומה למאחזים החקלאיים המוכרים.

הצעדים הננקטים להגברת הבנייה בהתנחלויות, לבניית התנחלויות חדשות בכסות הרחבת התנחלויות קיימות, להקמת מאחזים ולגידול במספר המתנחלים על ידי הממשלה הנוכחית, מבהירים שהממשלות בישראל ממשיכות במאמצייהן לשנות את המאזן הדמוגרפי בשטחים הכבושים שואפות לגזול קרקעות פלסטיניות במגוון תירוצים. התנהלות זו נועדה להקשות את האפשרות לפירוק ההתנחלויות בכל הסדר עתידי, או לחזור לקווי 4.6.1967. מדיניות זו מבהירה שהממשלה הנוכחית, כמו קודמותיה, מבטאת את שאיפות הימין ההתנחלותי וכי גם היא פועלת לכפות את העובדות בשטח ואת הסטטוס קוו שישראל תעצב, וזה מוביל בסופו של דבר להנציח את הכיבוש והשליטה בשטחים הכבושים ובפלסטינים. לצורך כך המדינה נעזרת גם באלימות המתנחלים.

אלימות מתנחלים

לפי תנועת שלום עכשיו, "עונת המסיק השנה חמה במיוחד עם מאות עצי זית שנכרתו ומאות עצי זית שנגנבו מהם הזיתים ע"י מתנחלים. לא רק שהממשלה לא עושה מספיק (אם בכלל) כדי למנוע זאת, כמעט ולא נשמעו התבטאויות בנושא מצד שר הביטחון ורוב חברי הממשלה, כאילו מדובר בדבר שניתן לעבור עליו בשתיקה".⁴ מעשי האלימות של המתנחלים כוללים מכות, יידוי אבנים, איומים, הצתת שדות, השחתת עצים וגידולים חקלאיים, גניבת יבול וירי, פגיעה בבתיים, הריסת מכוניות, ובמקרים נדירים גם הריגה, לפי דוחות ארגון בצלם.⁵

מעשי האלימות של מתנחלים זוכים לתמיכה מלאה מצד המדינה, בהשתתפות נציגיה ובסיועה, במסגרת פעולה אסטרטגית של משטר האפרטהייד הישראלי המבקש לקדם ולהשלים את מהלכי ההשתלטות על עוד ועוד קרקעות פלסטיניות שהמדינה מבצעת, על פי דוח בצלם.⁶ עיתון "הארץ" מייחס לדפוס הפעולה של "השתוללות יחידים", בעיקר של אלימות ישראלים כלפי פלסטינים בגדה המערבית, מטרה ברורה ומוצהרת: גירוש פלסטינים מן המרחב הציבורי ומן המרחב הפרטי, השייכים להם, במטרה להשתלט על עוד דונם, על עוד מעיין ועל עוד בור מים.⁷

⁴ שם.
⁵ בצלם. (2021, נובמבר). בשליחות המדינה: השתלטות המדינה על קרקעות בגדה המערבית באמצעות אלימות של מתנחלים. [בצלם](#).
⁶ שם.
⁷ מאמר מערכת. (2021, 15 נובמבר). השתוללות בשליחות המדינה. [הארץ](#).

הממשלה לא פועלת למנוע את אלימות המתנחלים, מפני שהיא משרתת את יעדי המתנחלים ואת יעדי הממשלה. אלימות המתנחלים גברה בשנים האחרונות והפכה לתופעה כמעט יומיומית, הגואה בעונת מסיק הזיתים. התופעה היא חלק ממנגנוני ההשתלטות על קרקעות פלסטיניות ועל המרחב. לפי ארגון בצלם, המדינה מאפשרת למתנחלים לשהות בקרקעות שנגזלו מפלסטינים באלימות. עשרות מאחזים ו"חוות חקלאיות", שהן התנחלויות לכל דבר ועניין שהוקמו ללא תוכניות וללא אישור פורמלי של הממשלה, זוכים לתמיכה מצד הרשויות הישראליות ולא מפונים.⁸

הריסת מבנים של פלסטינים

מאז 13.6.2021 ועד היום נהרסו 260 מבנים באזור C – נתון הדומה למספר המבנים שנהרסו בכל שנת 2017 (לפי נתוני אוצ'ה).⁹ ביום 7.7.2021 ניסה צה"ל לגרש קהילה שלמה מחומסה מבקעת הירדן: הצבא שלח אוטובוסים לקחת את התושבים, שסירבו בסופו של דבר לעלות. הציוד האישי של התושבים הועמס על משאיות והושלך במדבר, במרחק כמה קילומטרים משם. מדובר בניסיון טרנספר שלא עשו בשנים האחרונות ממשלות קודמות.¹⁰

הממשלה ממשיכה אפוא באותה מדיניות של שליטה בשטחים הכבושים, ומותירה שלא במוצהר למתנחלים להעמיק את הכיבוש ולהרחיבו. בו בזמן מפעילה הממשלה מנגנון להגברת תלותם של הפלסטינים בכלכלת ישראל ומשתמשת בצמיחה וברווחים הכלכליים כתחליף לתביעות פוליטיות ולזכויות לאומיות. לכן לא במקרה אנו עדים למאמץ מיוחד של הממשלה הנוכחית להקל במידת מה את המצוקה הכלכלית בשטחי הרשות הפלסטינית. פעילות זו משלימה את העמקת ההתנחלויות והעלייה במספר המתנחלים ומחזקת את שליטת ישראל בשטחים הכבושים.

שיפור הכלכלה הפלסטינית

ביום 3.6.2021, יום לאחר ההכרזה על הקמת "ממשלת השינוי", התראיין ראש הממשלה המיועד נפתלי בנט אצל עמית סגל. במסגרת הריאיון הציג בנט את תפיסת עולמו בנושא הסוגיה הפלסטינית: "התפיסה שלי בהקשר הזה זה לצמצם את הסכסוך. אנחנו לא נפתור [את הסכסוך], אבל איפה שאפשר, יותר מעברים, יותר איכות חיים, יותר ביזנס, יותר תעשייה

⁸ בצלם. שם.
⁹ שלום עכשיו. (2021, 16 בנובמבר). שם.
¹⁰ שם.

– נעשה¹¹. לפי העיתונאי עומר בלסקי, בנט מהדהד את תפיסת "צמצום הסכסוך", שהפכה למקובלת יותר ויותר בשנים האחרונות.

ד"ר מיכה גודמן הציע את תפיסת "צמצום הסכסוך", ועיקרה מהלכים שלא יפתרו את הסכסוך הישראלי-פלסטיני, אך יצמצמו אותו בלי לסכן את הביטחון הישראלי. גודמן מציע לקדם ולפתח את הכלכלה ברשות הפלסטינית בתחומי הרחבת המסחר, ייצוא, תעסוקה, תשתיות ותנועה, כתחליף לתהליך מדיני וכאמצעי להנציח את הכיבוש הישראלי, תוך כדי הבטחת השקט הביטחוני והמדיני. פירוש הדבר הוא קדמה ופיתוח כלכלי, בתמורה להתנחלויות ולשליטה ישראלית. עמדה זו לא שונה מהותית ממתווה הפעולה המדיני-ביטחוני שהציע המכון לחקר ביטחון לאומי בשנת 2018 בסוגיה הפלסטינית, מתווה שיש לו שתי מטרות: לשפר את מצבה האסטרטגי של ישראל; למנוע הידרדרות במדרון לעבר מציאות של מדינה אחת.¹²

הגישות הללו שואפות הלכה למעשה לבטל את הזכויות הלאומיות הפלסטיניות, ובכללן את הזכות הטבעית להגדרה עצמית, ומבקשות למקד את צורכי העם הפלסטיני בתחום הכלכלי ולצמצם את תנאי המחיה ללא הקמת מדינה פלסטינית, בד בבד עם העמקת ההתנחלויות והגדלת מספר המתנחלים. לדברי עומר בלסקי, הצעדים שמציעים בנט ו"היוזמה לצמצום הסכסוך" נועדו להפוך את הכיבוש לנוח יותר.¹³

גישה זו התבטאה בכמה החלטות שמובילים בעיקר שר הביטחון בני גנץ והשר לשיתוף פעולה אזורי עיסאווי פריג'. להלן דוגמאות לכמה החלטות:

- שר הביטחון הורה בעקבות פגישה עם יו"ר הרשות הפלסטינית אבו מאזן בסוף אוקטובר, לקדם הטבות כלכליות לרשות הפלסטינית, למשל: אישור תוכניות בנייה נוספות לפלסטינים בשטחי C; הרחבה ניכרת של היתרי תעסוקה, גם למגזרי ההייטק והשירותים; תכנון והקמה של מסופי דלק ביהודה ושומרון.¹⁴
- השר לשיתוף פעולה אזורי, עיסאווי פריג' ממרצ, יזם הקמת ועדה משותפת ישראלית-פלסטינית, לקידום נושאים כלכליים ולהסרת חסמים שיקלו את פעילות כלכלת הרשות הפלסטינית.¹⁵ הוועדה צפויה לקדם שתי בקשות פלסטיניות שכבר הועברו:

¹¹ בלסקי, עומר. (2021, 9 בספטמבר). נפתלי בנט ו-"היוזמה לצמצום הסכסוך" – לעשות את הכיבוש יותר נוח. [דיומא](#).
¹² ידלון, עמוס; דקל, אודי; לביא, קים. (2018, אוקטובר). מתווה אסטרטגי לזירה הישראלית-פלסטינית. [מזכר 179](#). המכון למחקרי ביטחון לאומי.
¹³ בלסקי, עומר. שם.
¹⁴ ויס, דנה. (2021, 30 באוקטובר). גנץ הנחה: חבילה נוספת של מחוות לפלסטינים. [N12](#).
¹⁵ שיוף, הגר; ליס, יהונתן; וסמואס, בן. שם.

- הראשונה, תוספת של כ-17,000 היתרי עבודה לעובדים בתחומי הבנייה והתעשייה בישראל, השנייה, הסדרת מינהל הדלק הפלסטיני.
- שרת הכלכלה, אורנה ברביבאי, חתמה בראשית נובמבר עם שר התעשייה והמסחר הירדני על הסדר להרחבת הייצוא הירדני לרשות הפלסטינית. לפי ההסדר יורחבו סוגי המוצרים שישראל מאפשרת לרשות הפלסטינית לייבא מירדן, וכן תוגדל כמותם: במקום תקרה בסך 150 מיליון דולר בשנה כיום יגדל הסכום ל-700 מיליון דולר בשנה.¹⁶
  - בראשית נובמבר פורסם כי על רקע המחסור בעובדים מיומנים בתעשיית ההייטק בישראל והרצון למנף את אפשרויות ההעסקה של עובדים פלסטינים בישראל, הממשלה, ביוזמת המשרד לשיתוף פעולה אזורי, אישרה מכסה של 500 עובדים פלסטינים לענף ההייטק לתקופת ניסיון ב-3 השנים הקרובות.¹⁷
  - לדברי השר לשיתוף פעולה אזורי, עיסאווי פריג: "הישראלים והפלסטינים חיים במרחב גיאוגרפי משותף, ועלינו לחזק את שיתופי הפעולה ויחסי הגומלין בין האזרחים והכלכלות. קליטת עובדי הייטק מבטאת את הרצון הזה לחיבור בכל התחומים, והיא פותחת שערים לא רק לעובדי שירותים ותעשייה בשכר נמוך, כי אם לעובדי צווארון לבן בענף מוביל, הסובל ממחסור חמור בכוח אדם".¹⁸
  - בסוף אוקטובר פורסם כי ישראל תאפשר למפעלים פלסטיניים לקבל לראשונה תו תקן ישראלי, במסגרת סדרת הקלות שהעניקה ישראל לרשות הפלסטינית.¹⁹ במסגרת הפיילוט יקבלו חמישה מפעלים את התו הישראלי. מדובר במפעלים מתחומי הפלדה, הצינורות, האלומיניום ואבני הריצוף – בחברון, בבית לחם ובטול כרם. התקן הישראלי יקל את הביורוקרטיה ויאפשר למפעלים הללו לשווק לשוק הישראלי בקלות רבה יותר. לראשונה גופים ומוסדות בישראל, המחייבים ספקים לעמוד בדרישות התקן הישראלי, יוכלו להזמין מן המפעלים הללו הזמנות רחבות היקף.

¹⁶ זקן, דני. (2021, 3 בנובמבר). ישראל סיכמה עם ירדן: היצוא הירדני לרשות הפלסטינית יגדל לכ-700 מיליון דולר בשנה. [גלובס](#).

¹⁷ שקד, אילת. (2021, 6 בנובמבר). לראשונה: אושרה מכסה של עובדים פלסטינים בהייטק הישראלי. [Ynet](#).

¹⁸ שם.

¹⁹ ברגר, גל. (2021, 28 באוקטובר). מחווה חדשה לרשות: לראשונה - מפעלים פלסטיניים יקבלו תו תקן ישראלי. [כאן חדשות](#).

סיכום

מנייר עמדה זה עולה שההכרזה על שישה ארגוני חברה אזרחית ממשיכה את המדיניות הלא מוצהרת של הממשלה הנוכחית כלפי השטחים הכבושים. מדיניות זו לא שונה מהותית מן המדיניות של ממשלות הליכוד הקודמות, והיא אף מסוכנת יותר. הממשלה מחזקת את ההתנחלויות ואת המתנחלים; מגבירה באמצעות המתנחלים את ההשתלטות על קרקעות פלסטיניות ואת האלימות וההתנכלות כלפי התושבים הפלסטינים; מחזקת הלכה למעשה את השליטה בארגוני החברה האזרחית הפעילים בזירה הבינלאומית נגד הכיבוש ומדכאת אותם ואת פעיליהם הפוליטיים; מציבה עובדות בשטח שיקשו את האפשרות להקים מדינה פלסטינית.

בד בבד מכריזה הממשלה על מדיניות שמטרתה להעלות מן הבחינה הכלכלית את רמת החיים תחת תקרת הכיבוש, ואף מיישמת מדיניות זו. מטרת הממשלה היא לנרמל את החיים תחת הכיבוש, ואף להפוך את הכיבוש לאשליה המספקת צמיחה ושגשוג כלכליים ולמנוע בכך מחאה פוליטית. הממשלה רואה בשגשוג כלכלי תחליף לזכות להגדרה עצמית ולהקמת מדינה.

מפלגות הימין השותפות בקואליציה שבעות רצון ממדיניות זו, בלי להצהיר על כך, ומפלגות ה"שמאל" הציוני, שותקות וימשיכו לשתוק. שתיקת מפלגות ה"שמאל" נובעת משלוש סיבות: (א) הסוגיה הפלסטינית איבדה את מעמדה בקרבן; (ב) הן לא מתנגדות מהותית למדיניות הממשלה ומשתמשות בהקלות וההסכמים הכלכליים שהוגשו ונחתמו עם הפלסטינים כעלה תאנה; (ג) הרצון למנוע את חזרת בנימין נתניהו לשלטון גורם להן לנטוש את כל עקרונותיהן.

בניגוד לממשלות נתניהו, המדיניות כיום מיושמת בשתיקת מפלגות ה"שמאל" הציוני ומפלגה ערבית, עובדה שמחלישה את הביקורת הפנימית, הערבית, והבינלאומית כלפיה, ואולי אף מייתרת אותה כליל. על רקע זה, אין זה מפתיע שהביקורת הרפה יחסית שנשמעה מצד הזירה הבינלאומית – ארגוני זכויות אדם, האו"ם, האיחוד האירופי ומשרד החוץ האמריקני – לא הצליחה לשנות את החלטת שר הביטחון. נציג האיחוד האירופי לנושאי זכויות אדם, איימון גילמור, הודיע כי האיחוד האירופי מתייחס "ברצינות רבה" להכרזה על אותם ארגונים כטרוריסטיים. "האיחוד האירופי ימשיך לעמוד לצד החוק הבינלאומי ולתמוך בארגוני חברה אזרחית, שלהם תפקיד חשוב בקידום זכויות אדם וערכים דמוקרטיים";²⁰ הנציבה העליונה של האו"ם לזכויות אדם, מישל בצ'לט, קראה לבטל מיידית את ההכרזה, ומסרה שמדובר ב"מתקפה על מגני זכויות אדם ועל חירות ההתאגדות, חירות הדעה והביטוי ועל הזכות

²⁰ אייכנר, איתמר. (2021, 26 באוקטובר). נציג אירופי נועד עם הארגונים הפלסטיניים: "האשמות קודמות לא אוששו". [Ynet](https://www.ynet.co.il).

להשתתפות ציבורית [...] תביעת זכויות אדם בפני האו"ם או גוף בינלאומי אחר אינה מעשה טרור, הסברה לקידום זכויות נשים בשטח הפלסטיני הכבוש אינה טרור, ומתן סיוע משפטי לפלסטינים עצורים אינו טרור".²¹ ארגוני אמנסטי ו-Human Rights Watch אמרו בתגובה להכרזה כי מדובר בהחלטה "מזעזעת ובלתי הוגנת", המהווה "מתקפה מצד הממשל הישראלי על תנועת זכויות האדם הבינלאומית".²²

בזירה הפנים-ישראלית, ארגון בצלם אמר כי "הכרזת ממשלת 'השינוי' על ארגוני זכויות אדם פלסטיניים כארגוני טרור היא לא סתם צעד הכרזתי, זה מהלך המאפיין משטרים טוטליטריים, כשברור שמטרתו להביא לסגירתם".²³ כמה ארגוני זכויות אדם פרסמו הודעה מיוחדת המתנגדת להחלטת שר הביטחון, בהבהירם "בין הארגונים שעליהם הכריז שר הביטחון ישנם ארגוני זכויות אדם ותיקים ומוערכים הפועלים מזה שנים ארוכות ללא לאות להגנה על זכויותיהם של התושבים הפלסטינים ונאבקים באומץ בעוולות הכיבוש. ההכרזה מבוססת על דוחות חסויים, ואינה מספקת ראיות או הוכחות להאשמה הכבדה. היא פוגעת אנושות במגיני זכויות אדם ובארגוני החברה האזרחית הפלסטינים, ומבקשת לגרום להשתקת אלה הפועלים להגנה על זכויות בני עמם, ומבקרים הפרות זכויות האדם הן על ידי ישראל והן על ידי הרשות הפלסטינית. אנו עומדים בסולידריות לצד ארגוני זכויות האדם, וקוראים לשר הביטחון לחזור בו לאלתר מהחלטתו, אשר קשה שלא לפרשה כהמשך מסע הזה לגיטימציה של הרשויות הישראליות נגד ארגונים אלה".²⁴

ניתן לומר שהקונצנזוס הישראלי הפנימי, חשש מפלגות "השמאל הציוני" לפרק את הממשלה, התעלמות רשימת רע"מ ממדיניות הכיבוש כדי להבטיח פירורים בזירה האזרחית, והתגובות המתונות בזירה הבינלאומית עלולים לעודד צעדים דרקוניים נוספים שיש בכוחם לשנות מציאות. לפי המתרחש בשטח נראה שהממשלה הזו נועצת את המסמר האחרון בארון הקבורה של הפתרון המכונה "שתי מדינות לשני עמים".

²¹ ש.ם.

²² שיזף, הגר; ליס, יהונתן; וסמואס, בן. ש.ם.

²³ ש.ם.

²⁴ האגודה לזכויות האזרח בישראל. (2021, 25 באוקטובר). הכרזת שר הביטחון - צעד דרקוני נגד ארגוני זכויות אדם. [האגודה לזכויות האזרח בישראל](#).